

ДОЦ. К. Ф. Н. ВИОЛЕТА МОСКОВА НА 60 ГОДИНИ

Виолета Димитрова Москова е сред неколцината основатели на специалността руска филология във Великотърновския университет "Св. св. Кирил и Методий". Тя е родена на 6 януари 1934 г. в гр. В. Търново в семейството на интелектуалци. В родния си град завършва основно и средно образование (1952). От 1952 до 1957 г. е студентка по руска филология в Софийския университет "Св. Климент Охридски", където нейни преподаватели са проф. Н. Дилевски, проф. Ив. Леков, проф. В. Велчев, проф. С. Русакиев и др. От 1957 до 1963 г., когато спечелва конкурс за преподавател по руски език в тогавашния Висш педагогически институт "Бр. Кирил и Методий", учителства в гр. Дряново и в гр. Габрово.

Във Висшия педагогически институт В. Москова води отначало практически занятия по руски език, но по-късно ѝ се възлагат лекции по съвременен руски език. През 1966 г. е повишена в звание ст. преподавател. Кандидатска дисертация на тема "Структурно-семантично изследване на хипотактичката категория условие (върху материал от руски и български език)" защитава през 1975 г. През същата година е изпратена и на специализация в Московския университет. От 1979 г. В. Москова е доцент по съвременен руски език. Освен по съвременен руски език е чела лекции и по теория на превода.

Публикациите на доц. В. Москова могат да бъдат групирани в три дяла: учебници и учебни помагала по практически руски език, сравнително руско-българско езикознание и теория на превода.

В първите години от работата си във Великотърновския университет доц. Москова насочва усилията си, в съавторство с други свои колеги, да подготви помагала за практическо преподаване на руски език, напр.: "Учебник-хрестоматия по рускому языку для студентов III-его курса русской филологии" (1966), "Упражнения по грамматике русского языка" (1968), "Сборник упражнений по орфографии" (1969), "Учебник-хрестоматия по рускому языку для студентов III—IV курса русской филологии" (1972), "Практическая грамматика русского языка (морфология и синтаксис в упражнениях)" (1981). По тези помагала са се обучавали няколко випуска студенти.

Втората научна област, в която доц. Москова успешно се изявява като учен-

русист, е граматиката и преди всичко синтаксисът. Поставяйки в основата на изследванията си руския език, тя почти винаги търси съпоставка с материал от българския език. Според мене най-добри научни резултати доц. Московка е постигнала при изследване на условното отношение в строежа на руското и на българското сложно съставно изречение. Освен в кандидатската дисертация, която е сериозен научен труд, тази проблематика се засяга и в немалко статии и студии, между които бих откроил: "Структурно-семантическа характеристика одного типа русских условных предложений (в сопоставлении с болгарским)" (1975), "Выражение потенциального условия в болгарском и русском языках" (1981), "Общая семантическая характеристика собственно-условных предложений с подлог "човек" в болгарском языке (в сопоставке с русским)" (1984), с който участвува и в конкурса за доцент.

Някои публикации на доц. Московка са изцяло българистични. Приносни моменти се съдържат в статиите ѝ "Още веднъж за подчинените изречения със съюза *ако*" (1972), "Нетемпорални изречения със съюза *щом* в съвременния български език" (1973), "Наблюдения върху употребата, семантиката и структурните особености на условните изречения със съюза *щом*" (1975), "Конструкции с десемантизираното съществително *човек* в българския език" (1978), "Семантични особености на някои глаголи в минало време (Към въпроса за връзката между лексично и граматично)" (1979), "Към проблема за съотношението между структура и семантика (За употребата на някои нетипични сказуемни форми в сложното изречение)" (1980).

Сама активна преводачка от руски на български език, доц. В. Московка има вкус и към теоретичната разработка на проблеми из областта на художествения превод, напр.: "Някои мисли за научните основи на критиката на художествения превод" (1983), "Безсъюзни изречения — проблеми на семантиката в превода" (1985), "За някои изисквания при предаването на образни средства" (1985). В помощ на студентите е съставила "Помагало по учебен превод" (1982).

Нека да поздравим доц. Виолета Московка с нейната 60-годишнина и да ѝ пожелаем здраве, бодрост и дълъг живот.

Русин Цветков